

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-3-3>

УДК 330.322:352:620.9:502.131.1

JEL H54, H72, Q48, Q58, R58

Х. О. Патицька

кандидат економічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», м. Львів

e-mail: pelechata@meta.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2871-7540>

В. А. Мельник

доктор філософії, провідний інженер відділу регіональної економічної політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», м. Львів

e-mail: melnyk.vlad22@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-1137-9398>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС І РЕФОРМА УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ЦИКЛ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Досліджено можливість інтеграції цілей зеленого переходу в систему управління публічними інвестиціями територіальних громад через місцеве енергетичне планування. Обґрунтовано роль місцевого енергетичного плану як інформаційно-аналітичної основи для визначення інвестиційних пріоритетів, формування проектних портфелів і вибору альтернативних технічних рішень. Визначено дві системні проблеми: недостатню спроможність громад до якісного енергетичного планування та відсутність чіткого механізму трансформації його результатів у стратегічні й інвестиційні рішення. На основі результатів опитування територіальних громад Західного макрорегіону України та аналізу практики ЄС обґрунтовано доцільність формування багаторівневої системи експертно-технічної підтримки громад. Запропоновано механізми узгодження місцевих енергетичних планів зі стратегіями розвитку, середньостроковими планами пріоритетних публічних інвестицій і проектними портфелями. Визначено напрями використання параметрів місцевого енергетичного планування для реалізації наскрізних стратегічних цілей енергоефективності та реагування на зміну клімату на етапі підготовки й оцінювання публічних інвестиційних проектів.

Ключові слова: управління публічними інвестиціями, Європейський зелений курс, місцевий енергетичний план, територіальні громади, стратегічне планування, проектний портфель, енергоефективність, кліматична стійкість.

Patytska Kh. O., Melnyk V. A. THE EUROPEAN GREEN DEAL AND PUBLIC INVESTMENT MANAGEMENT REFORM: INTEGRATING ENERGY PLANNING INTO THE INVESTMENT CYCLE OF TERRITORIAL COMMUNITIES

The article examines the integration of green transition objectives into the public investment management system of Ukrainian territorial communities through local energy planning. It argues that the ongoing public investment management reform creates opportunities to shift the focus from assessing the environmental compliance of individual projects to incorporating energy and climate objectives into the entire investment cycle, from setting strategic priorities and developing portfolios to preparing and assessing individual investment projects. Particular attention is paid to the role of the Local Energy Plan as an information and analytical basis for identifying investment priorities, quantifying energy and climate objectives, assessing investment needs, forming project portfolios, and defining parameters for the selection and comparison of alternative technical solutions. Two interrelated systemic challenges are identified. The first concerns the insufficient capacity of territorial communities, particularly smaller ones, to develop and implement high-quality Local Energy Plans and their limited access to specialized expertise in energy, climate, environmental issues, investment analysis, and the assessment of technical alternatives. Based on a survey of territorial communities in the Western Macregion of Ukraine and an analysis of European Union practices, the article substantiates the need for a multi-level system of expert and technical support. Such a system should combine the managerial capacity of local governments with systematic access to supra-municipal expertise and dedicated support for investment project preparation. The second challenge concerns the insufficient alignment of Local Energy Plans with the strategic planning system and the lack of a clearly defined mechanism for translating their objectives, indicators, and identified investment needs into public investment priorities and specific project decisions. The article proposes mechanisms for coordinating Local Energy Plans with territorial community development strategies, medium-term priority public investment plans, and project portfolios. Particular emphasis is placed on establishing a coherent cycle linking development strategies, Local Energy Plans, medium-term public investment planning, project portfolios, and individual public investment projects. The article also identifies approaches to using local energy planning parameters to operationalize the cross-cutting strategic objectives of energy efficiency and climate change response across

different public investment sectors. This would allow green transition objectives to be embedded throughout the public investment management system rather than implemented through a separate group of green projects.

Keywords: *public investment management, European Green Deal, Local Energy Plan, territorial communities, strategic planning, project portfolio, energy efficiency, climate resilience.*

Формулювання проблеми. Реалізація цілей Європейського зеленого курсу та виконання Україною зобов'язань у сфері енергоефективності, декарбонізації та реагування на зміну клімату актуалізують питання практичної інтеграції їх у систему прийняття інвестиційних рішень на місцевому рівні. Особливого значення це набуває в умовах реформування системи управління публічними інвестиціями в Україні, орієнтованого на посилення зв'язку між стратегічними цілями розвитку, визначенням інвестиційних пріоритетів, формуванням проектних портфелів і підготовкою окремих публічних інвестиційних проектів. За таких умов принциповим стає питання не лише відповідності окремих проектів екологічним вимогам, а інтеграції цілей зеленого переходу у процес формування структури публічних інвестицій територіальної громади.

Важливим інструментом такої інтеграції може бути місцеве енергетичне планування, оскільки МЕР визначає довгострокові цілі сталого енергетичного розвитку території, кількісні параметри досягнення цих цілей, пріоритетні сектори, заходи, проекти та відповідні інвестиційні потреби. Водночас практичне використання результатів місцевого енергетичного планування в новій системі управління публічними інвестиціями потребує вирішення двох взаємопов'язаних проблем: забезпечення спроможності громад до якісного розроблення та реалізації МЕР і формування механізму трансформації визначених ним цілей та інвестиційних потреб у пріоритети, проектні портфелі та конкретні публічні інвестиційні рішення.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика інтеграції цілей зеленого переходу в систему стратегічного та інвестиційного планування на місцевому рівні перебуває в центрі уваги зарубіжних і вітчизняних науковців. Значний масив досліджень присвячено формуванню та реалізації Європейського зеленого курсу, його впливу на трансформацію економічної політики та інвестиційних пріоритетів країн-членів ЄС [1-2], проблематиці місцевого енергетичного та кліматичного планування, реалізації ініціативи «Угода мерів» і ролі муніципалітетів у досягненні цілей декарбонізації [3-6]. Особливості багаторівневого управління процесами енергетичного переходу та роль регіональних і надмуніципальних структур у забезпеченні спроможності малих муніципалітетів проаналізували Дж. Меліка, П. Бертольд, А. Кона, А. Янку, С. Рівас та П. Занканелла, К. Деніел, А. Кай, Дж. Маркс та інші [7-9]. Окремий напрям наукових досліджень становлять питання управління публічними інвестиціями, стратегічної пріоритетизації їх, оцінювання та формування проектних портфелів [10-12]. Водночас недостатньо дослідженим залишається питання поєднання цих напрямів, зокрема механізмів інтеграції результатів місцевого енергетичного

планування безпосередньо в інвестиційний цикл територіальних громад – від формування стратегічних і середньострокових пріоритетів публічного інвестування і проектних портфелів до підготовки, оцінювання та вибору альтернативних рішень у межах окремих публічних інвестиційних проектів.

Метою статті є обґрунтування напрямів інтеграції місцевого енергетичного планування в систему управління публічними інвестиціями територіальних громад на основі визначення інституційних і методичних передумов трансформації цілей зеленого переходу в інвестиційні пріоритети, проектні портфелі та конкретні публічні інвестиційні рішення.

Основні результати дослідження. Реформа управління публічними інвестиціями покликана забезпечити перехід від фрагментарного фінансування окремих проектів до цілісного стратегічно орієнтованого управління публічними інвестиціями на рівнях громад, регіонів, держави. В основу моделі покладено послідовний зв'язок між цілями й завданнями документів державного планування, визначенням середньострокових пріоритетів публічного інвестування, відбором проектів і формуванням проектних портфелів, реалізацією таких проектів і подальшим моніторингом результатів. На рівні територіальної громади цей зв'язок сформований системою «стратегія розвитку → середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій → єдиний проектний портфель → реалізація проектів → моніторинг досягнутих результатів». У нормативному полі середньостроковий план визначає пріоритетні напрями публічного інвестування відповідно до цілей стратегічних документів громади, а єдиний проектний портфель формується на його основі, охоплюючи проекти і програми, які пройшли передбачену системою процедуру оцінювання.

Отже, об'єктом управління публічними інвестиціями є не окремий інвестиційний проект, а сукупність (портфель) взаємопов'язаних проектів і програм, сформована відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку території. Портфельний підхід передбачає, що результативність публічного інвестування має оцінюватися не кількістю реалізованих проектів чи обсягом освоєних коштів, а внеском за їхніми результатами в досягнення визначених стратегічними документами вимірюваних цілей розвитку. Відповідно, окремий проект набуває значення як елемент реалізації певного напрямку публічного інвестування → досягнення завдання в межах оперативної, далі – стратегічної цілей → та, зрештою, стратегічного бачення розвитку територіальної громади. Такий підхід закріплюється ще й інституційно: актуальна нормативна база передбачає формування галузевих (секторальних) та єдиних проектних портфелів, оцінювання, пріоритетизацію, відбір і моніторинг їх у межах єдиного життєвого циклу публічних інвестицій.

Важливою складовою реформи є уніфікація підходів до підготовки та оцінювання проєктів, що має створити єдині та прозорі умови для відбору їх незалежно від потенційного джерела фінансування та сфери впровадження. Для обґрунтування публічних інвестиційних проєктів в Україні адаптовано міжнародну методологію The Five Case Model («модель п'яти кейсів»), яка передбачає п'ять взаємопов'язаних складових: стратегічне обґрунтування – пояснення необхідності реалізації проєкту та доведення його відповідності стратегічним цілям розвитку громади; економічне – порівняння альтернатив і вибір рішення, що забезпечує суспільну корисність; комерційне – можливість реалізації проєктів з огляду на специфіку ринку, закупівель і договірних відносин; фінансове – доступність і джерела фінансування; управлінське – спроможність забезпечити реалізацію, управління ризиками та моніторинг проєкту.

У межах економічного обґрунтування як складової техніко-економічного обґрунтування проєкту передбачено екологічну експертизу разом з економічним, соціальним, гендерним і технічним аналізом. Крім того, залежно від характеру проєкту, його подальша підготовка та реалізація підпорядковуються спеціальним вимогам екологічного законодавства, зокрема процедурам оцінювання впливу на довкілля.

Саме тут, на нашу думку, виникає принципове питання в контексті імплементації засад Європейського зеленого курсу у вітчизняну систему публічного інвестування. Урахування екологічних аспектів під час підготовки та оцінювання окремого публічного інвестиційного проєкту, а також його подальша перевірка на відповідність установленим екологічним вимогам є важливим тактичним аспектом на етапі підготовки проєктів, однак не означає, що сукупність відібраних проєктів формує інвестиційний портфель, орієнтований на досягнення цілей зеленого переходу. Ідеться про два різні рівні інтеграції екологічної складової в систему управління публічними інвестиціями:

- на рівні окремого проєкту – урахування його потенційного впливу на довкілля та відповідності екологічним вимогам;
- на рівні портфеля – цілеспрямоване формування структури публічних інвестицій відповідно до визначених для конкретної території цілей декарбонізації, енергоефективності, кліматичної стійкості, циркулярної економіки та раціонального використання ресурсів.

Забезпечення другого – портфельного – рівня інтеграції екологічних цілей здатне принципово змінити зміст першого рівня – підготовки та оцінювання окремих публічних інвестиційних проєктів. Економічне обґрунтування проєкту передбачає визначення та порівняння альтернативних способів досягнення поставленої мети, зокрема альтернативних технічних рішень. Проте за відсутності чітко визначених на рівні території цілей зеленого переходу таке порівняння значною мірою є формалізованим етапом: альтернативи оцінюються в

межах уже сформульованої проєктної ідеї, тоді як визначення проблеми та очікуваний результат інвестиційного втручання не обов'язково враховують системні енергетичні, кліматичні й екологічні потреби території.

Інтеграція таких потреб у стратегічний та портфельний рівень управління публічними інвестиціями змінює вихідне формулювання завдання для інвестування. Якщо мета проєкту формується не лише як необхідність створення, відновлення чи модернізації певного об'єкта (навіть за умови чіткої відповідності технічних рішень проєкту законодавчим вимогам екологічного й технічного характеру, нормам безбар'єрності тощо), а виходить із конкретної територіальної цілі – скорочення енергоспоживання та викидів, підвищення частки відновлюваних джерел енергії, зменшення утворення відходів, повторного використання ресурсів, адаптації до кліматичних ризиків тощо, – змінюється і спектр технічних альтернатив, які мають розглядатися на етапі економічного обґрунтування. Інакше кажучи, інші стратегічні цілі породжують інший набір допустимих і доцільних інвестиційних рішень.

З огляду на зазначене можемо констатувати, що управління публічними інвестиціями фактично розпочинається задовго до формування та оцінювання окремого проєкту – на етапі стратегічного планування розвитку території та визначення вимірюваних результатів, яких передбачено досягти завдяки публічному інвестуванню. На рівні територіальної громади базовими документами такого планування є стратегія розвитку та план заходів з її реалізації, які визначають стратегічні й оперативні цілі, завдання, індикатори досягнення їх, та проєкти, спрямовані на реалізацію визначених пріоритетів [13]. Відповідно, екологічна складова розвитку території частково, у ширшому контексті, інтегрована вже на цьому рівні та конкретизована через відповідні цілі, завдання, індикатори та проєктні рішення.

Водночас разом зі стратегією розвитку громади законодавством передбачено розроблення інших документів стратегічного планування, спрямованих на визначення довгострокових цілей і заходів розвитку в окремих сферах. Такими документами є місцевий енергетичний план (далі – МЕП) як обов'язковий до затвердження місцевою радою документ та план дій сталого енергетичного розвитку та клімату (далі – ПДСЕРК), який не має обов'язкового характеру. Зважаючи на обов'язковість затвердження, акцентуємо увагу на специфіці взаємного впливу МЕП та системи публічного інвестування.

Закон України «Про енергетичну ефективність» [14] визначає МЕП як документ стратегічного планування, що затверджується органом місцевого самоврядування та визначає довгострокові цілі сталого енергетичного розвитку території та обґрунтовані заходи для досягнення їх з огляду на національні цілі щодо енергоефективності, скорочення викидів парникових газів, розвитку відновлюваних джерел енергії та інших пов'язаних із використанням енергії цілей.

Згідно з нормативною базою [15], МЕП за змістом пов'язаний із плануванням публічних інвестицій.

Методикою [15] розроблення документа серед цілей МЕП визначено не лише досягнення показників енергоефективності, розвитку відновлюваних джерел енергії та декарбонізації, а й забезпечення раціонального використання бюджетних коштів і визначення пріоритетних секторів енергетичного планування для залучення інвестицій і раціонального використання бюджетного фінансування для енергетичної модернізації об'єктів та інфраструктури територіальних громад. Крім того, закладена у Методиці логіка розроблення МЕП фактично відтворює послідовність формування обґрунтованого інвестиційного рішення. На основі аналізу вихідного стану енергетичного розвитку території здійснюються ранжування та визначення пріоритетних секторів; для них встановлюються секторальні цілі та кількісні показники очікуваних результатів; визначаються муніципальні проекти, черговість і строки реалізації їх; оцінюються потреба у фінансових ресурсах; формуються планові енергетичні, вартісні та інвестиційні баланси. У такий спосіб передбачено забезпечення послідовності «діагностика стану → визначення проблеми → установа вимірюваної цілі → пріоритизація секторів → визначення необхідних заходів і проектів → оцінювання інвестиційної потреби → реалізація → моніторинг результатів».

Отже, МЕП за своїм змістом є важливою складовою стратегічного підґрунтя управління публічними інвестиціями на місцевому рівні. Наявність якісно розробленого МЕП дає змогу громаді перейти від рішення про модернізацію окремих об'єктів до визначення того, яке технічне рішення є доцільним з огляду на довгострокову модель енергетичного розвитку всієї території. Цей документ є інформаційно-аналітичною основою для формування та відбору публічних інвестиційних проектів, зокрема визначення параметрів, щодо яких варто пропонувати й оцінювати альтернативні технічні рішення в межах як стратегічного бачення розвитку території, так і конкретних проектів.

Але практична реалізація такого взаємозв'язку актуалізує низку питань, які потребують нормативного, методичного та інституційного вирішення, а саме:

1) недостатню спроможність територіальних громад до якісного розроблення та реалізації МЕП та нестачу доступу громад, особливо малих, до спеціалізованої експертизи у сферах енергетики, клімату, екології, інвестиційного аналізу та оцінювання технічних альтернатив;

2) недостатню узгодженість МЕП із системою стратегічного планування розвитку територіальної громади та відсутність механізму трансформації результатів місцевого енергетичного планування в пріоритети планування публічних інвестицій та в процес підготовки та оцінювання окремих публічних інвестиційних проектів.

Недостатня спроможність територіальних громад до якісного розроблення та реалізації МЕП та нестача доступу громад, особливо малих, до спеціалізованої експертизи у сферах енергетики, клімату, екології, інвестиційного аналізу та

оцінювання технічних альтернатив. У цьому контексті практичне впровадження місцевого енергетичного планування є недостатнім. За результатами опитування органів місцевого самоврядування територіальних громад Західного макрорегіону України [1], затверджений муніципальний енергетичний план мали лише 7% громад, тоді як 56% зазначили, що його розроблення планується, а 37% такого документа не мали. Наприклад, стратегію розвитку було затверджено в 76% опитаних громад, план заходів з її реалізації – у 64%. Як видно, на відміну від загального стратегічного планування розвитку, місцеве енергетичне планування на момент проведення дослідження ще не стало усталеною складовою управлінської практики громад.

Однією із причин такої ситуації може бути значна аналітична та методична складність розроблення МЕП. Методика, затверджена наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України № 1163, передбачає не лише формулювання цілей та переліку заходів. Розробленню плану має передувати збір, систематизація та аналіз значного масиву даних щодо енергоспоживання і функціонування окремих секторів економіки на території громади [15]. Високі вимоги Методикою встановлено до аналітичної та прогнозної складової планування. На основі ретроспективних даних має бути сформована базова лінія енергоспоживання, скоригована з огляду на демографічний та економічний прогнози, а також інші фактори; визначені кількісні та якісні цілі сталого енергетичного розвитку; сформовані муніципальні проекти та очікувані результати реалізації їх; побудовані планові енергетичні, вартісні та інвестиційні баланси на майбутній період. Проаналізувавши Методику розроблення місцевих енергетичних планів, можна зробити висновок, що процес енергетичного планування є складним аналітико-прогнозним завданням, який потребує одночасного володіння компетентностями у сфері енергетики, економічного та інвестиційного аналізу, прогнозування, роботи з даними, оцінювання технічних рішень і стратегічного планування. Тому формальне покладення відповідальності за розроблення МЕП на орган місцевого самоврядування не гарантує спроможності громад забезпечити належну якість такого планування.

Припущення щодо розриву між складністю завдань місцевого енергетичного планування та управлінською спроможністю громад підтверджують результати проведеного опитування [1]. Серед внутрішніх бар'єрів для реалізації заходів з енергозбереження, покращення стану довкілля та екологічних ініціатив 57,4% респондентів визначили як важливу або надзвичайно важливу проблему нестачі фахівців та експертів у сфері. До вагомих бар'єрів також віднесено складність ведення регулярного екологічного обліку та планування, а також нестачу кадрового або управлінського потенціалу загалом.

Дефіцит спеціалізованих компетентностей на місцевому рівні не є виключно українською

проблемою. За результатами опитування 1002 муніципалітетів країн-членів ЄС, проведеного Європейським інвестиційним банком у 2025 р., саме доступ до компетентностей у сфері клімату та екології є найбільш проблемним серед досліджуваних напрямів: на нестачу їх указали 30% муніципалітетів [6]. У Висновку Європейського комітету регіонів щодо реалізації енергетичного переходу відповідно до цілей Fit for 55 [5] зазначено, що місцеві та регіональні органи управління, особливо малі муніципалітети, часто не мають достатньої адміністративної та технічної спроможності для реалізації відповідних заходів. Недостатність спроможності пов'язують з обмеженістю ресурсів, інституційною фрагментованістю та недостатньою координацією між структурними підрозділами в органах місцевого самоврядування. Тому підвищення спроможності муніципалітетів у ЄС передбачено забезпечити шляхом поєднання розвитку компетентностей працівників місцевих органів влади із забезпеченням доступу до зовнішньої технічної та експертної підтримки.

Система підтримки місцевого енергетичного переходу в країнах-членах ЄС передбачає не концентрацію необхідного набору компетентностей на рівні окремого муніципалітету, а забезпечення його доступу до них на різних етапах планування та реалізації інвестицій через функціонування різних інституцій. Розглянемо цю систему більш детально.

1. *Забезпечення відповідного рівня залученості органів управління вищих рівнів до просування принципів, стандартів зеленого переходу та цільової підтримки муніципалітетів.* На етапі енергетичного планування муніципалітетів в ЄС методичну підтримку забезпечує інституційна мережа «Угода мерів», яка здійснює супровід 10,8 тис. муніципалітетів. Координаторами Угоди мерів, які забезпечують супровід муніципалітетів, є національні, регіональні та субрегіональні органи управління [3]. Вони беруть на себе додаткові зобов'язання щодо стратегічної, технічної та фінансової підтримки муніципалітетів на етапі енергетичного та кліматичного переходу, що формалізує їхню роль як сервісного рівня для муніципалітетів [16]. Водночас Угодою мерів встановлено єдину методологію формування планів дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату, а координатори забезпечують громадам доступ до необхідних даних, методичної та технічної експертизи, допомагають з оцінюванням викидів і кліматичних ризиків, підготовкою та реалізацією заходів, а також із залученням фінансування. Високі вимоги до якості планів дій доповнюються не лише методичними рекомендаціями, а інституційно організованою системою підтримки його підготовки, перевірки якості та реалізації. За даними опитування організацій-партнерів, 27 таких організацій із 18 країн охоплювали підтримкою 5 521 місцевий і регіональний орган управління [17].

2. *Забезпечення постійної спеціалізованої експертизи для доступу до неї муніципалітетів* – окремою складовою системи є понад 300 місцевих і регіональних енергетичних агенцій, в яких працює

приблизно 3,8 тис. фахівців. Це некомерційні спеціалізовані організації, створені або підтримувані органами публічної влади для реалізації енергетичних і кліматичних цілей певної території [4]. На відміну від комерційних консультантів, їхня діяльність має постійний характер і орієнтована не на виконання окремого замовлення, а на довгострокову підтримку енергетичного переходу міста, групи муніципалітетів або регіону. Єдиної організаційної моделі таких агенцій не передбачено: їхня правова форма, структура управління, територіальне охоплення та джерела фінансування визначаються відповідно до національного законодавства та моделі організації публічного управління конкретної території. Спільною рисою є концентрація в межах агенції спеціалізованих компетентностей, необхідних для аналізу енергетичних і кліматичних потреб території, планування, підготовки та реалізації проєктів, залучення фінансування та супроводу інвестицій у чисту енергетику. Історично значна кількість таких структур була створена саме в контексті реалізації програм ЄС.

Територіальний масштаб діяльності агенції не є чітко визначеним, що дає змогу адаптувати модель до розміру та спроможності муніципалітетів. Місцева агенція може працювати для окремого міста або групи муніципалітетів, тоді як регіональна акумулює компетентності для ширшої території та забезпечує підтримку значної кількості органів місцевого самоврядування. У такий спосіб спеціалізовані компетентності, потреба в яких у невеликих муніципалітетах може бути періодичною, не обов'язково дублюються в кожному з них, а концентруються в спільній структурі, яка водночас володіє знаннями про специфіку території та забезпечує безперервність процесу енергетичного планування та реалізації інвестицій.

3. *Підтримка підготовки інвестиційних проєктів.* Окремий блок європейської системи підтримки спрямований на подолання розриву між визначенням заходів у місцевих енергетичних і кліматичних планах та їхньою трансформацією в підготовлені до фінансування і реалізації інвестиційні проєкти. Адже наявність документа стратегічного планування ще не означає готовності передбачених ним заходів до інвестування: необхідними є техніко-економічне обґрунтування, оцінювання альтернатив, структурування проєкту, визначення джерел фінансування, підготовка закупівельної документації, отримання дозволів, агрегування невеликих проєктів у масштабніші інвестиційні програми. Для цього в ЄС сформовано окремі механізми супроводу проєктів – European City Facility (EUCF), LIFE Clean Energy Transition та ELENA [18]. Європейська комісія визначає їхніми завданням надання технічної, фінансової та організаційної підтримки на підготовчій і ранній стадії проєктів для досягнення ними достатньої зрілості та інвестиційної готовності.

4. *Комплексний супровід реалізації енергоефективних інвестицій.* Четвертим елементом є формування доступної для різних категорій інвесторів системи комплексного супроводу реалізації енергоефективних заходів через one-stop shops. За

результатами проведених досліджень у ЄС виявлено першопричини низького попиту на середню і глибоку енергетичну реновацію – брак часу, знань і фінансових ресурсів, складність прийняття рішень та труднощі із доступом до індивідуалізованих консультацій і фінансових інструментів [19]. Тому, на відміну від розглянутих вище механізмів, значна частина яких спрямована безпосередньо на підтримку муніципалітетів у плануванні та підготовці інвестицій, отримувачами послуг one-stop shops є ширше коло суб'єктів – домогосподарства та власники будівель, підприємства, зокрема МСП і мікропідприємства, а також муніципалітети. Через «єдине вікно» доступу вони можуть отримати технічну, адміністративну, юридичну та фінансову підтримку на різних етапах реалізації енергоефективного заходу – від визначення доцільного рішення до пошуку фінансування та його практичного впровадження. Тобто, впровадивши таку модель підтримки, ЄС максимально спрощує доступ до системи компетенцій, які є потрібними на етапі енергетичної реновації будівель.

Підсумовуючи, зазначимо, що особливого значення формування багаторівневої системи підтримки місцевого енергетичного переходу набуває для малих муніципалітетів, для яких концентрація у власній структурі всього комплексу спеціалізованих компетентностей, необхідних для якісного енергетичного планування та подальшої підготовки інвестицій, є складною та економічно недоцільною. Європейський досвід демонструє можливість перенесення частини найбільш складних аналітичних, технічних і проєктних функцій на надмуніципальний рівень у разі збереження за муніципалітетом функцій визначення цілей, прийняття рішень і відповідальності за реалізацію цих рішень. Показовими є результати дослідження практики Угоди мерів на основі 5 575 поданих планів дій зі сталого енергетичного розвитку: 66% з них були розроблені муніципалітетами з населенням до 10 тис. осіб [9]. Водночас регіони, які виконували функції територіальних координаторів, забезпечували збір і опрацювання енергетичних даних, формування кадастрів викидів, ведення баз даних, методичну підтримку, визначення пріоритетних секторів та узгодження місцевих і регіональних цілей. Автори дослідження вказують на особливу важливість такої підтримки для муніципалітетів з населенням до 10 тис. осіб і навіть – 50 тис. осіб.

Принциповою рисою такого підходу є не перенесення відповідальності за енергетичний перехід з муніципального рівня, а перенесення або спільне виконання тих функцій, для яких утримання відповідних фахівців у кожному невеликому муніципалітеті є нераціональним. Надмуніципальні структури можуть одночасно обслуговувати декілька муніципалітетів, централізувати отримання та обробку даних, застосовувати єдині аналітичні процедури, забезпечувати доступ до вузькоспеціалізованої експертизи та агрегувати невеликі проєкти в масштабніші інвестиційні програми. Це забезпечує економію масштабу не лише

на етапі планування, а й під час технічної підготовки та залучення фінансування.

Водночас функціонування такої багаторівневої системи підтримки не означає, що проблему недостатньої кадрової та експертної спроможності муніципалітетів у країнах-членах ЄС вирішено. Навпаки, у Висновку Європейського комітету регіонів щодо реалізації енергетичного переходу відповідно до цілей Fit for 55 [5] серед перешкод його впровадженню прямо названо обмежену адміністративну й технічну спроможність і недостатній доступ місцевих і регіональних органів управління до фінансування. Особлива увага приділяється малим муніципалітетам, для яких пропонується забезпечити доступ до експертних послуг, не вимагаючи формування всього необхідного кадрового потенціалу всередині кожного органу місцевого самоврядування. Підвищення спроможності місцевого рівня пов'язується з поєднанням трьох взаємодоповнювальних напрямів: 1) розвитком власної спроможності органів місцевого самоврядування через систематичне навчання та професійний розвиток працівників, необхідних для постановки цілей, прийняття рішень, координації та контролю реалізації їх; 2) розширенням доступу муніципалітетів до спеціалізованих компетентностей через місцеві та регіональні енергетичні агенції та інші структури підтримки; 3) розширенням прямої технічної та фінансової підтримки підготовки інвестиційних проєктів через механізми супроводу проєктів.

Для України, зважаючи на значну кількість невеликих територіальних громад і складність передбачених Методикою процедур місцевого енергетичного планування, доцільно сформувати аналогічну багаторівневу систему підтримки спроможності громад. Її запровадження не повинно означати перенесення відповідальності за розроблення і реалізацію МЕР, запровадження проєктів з органів місцевого самоврядування на інший рівень. Громада, орієнтуючись на європейський підхід, має бути відповідальною за визначення цілей енергетичного розвитку території, прийняття відповідних управлінських та інвестиційних рішень, інтеграцію їх у систему стратегічного планування та управління публічними інвестиціями, а також моніторинг досягнутих результатів. Але виконання складних аналітичних, технічних і проєктних функцій доцільно забезпечувати через постійний доступ громад до спеціалізованих компетентностей, сформованих на надмуніципальному рівні. Зокрема, доцільно:

1) сформувати надмуніципальний рівень експертно-технічної підтримки формування і реалізації МЕР та зелених публічних інвестицій. Ідеться не просто про методичні консультації громадам, а про можливість отримати конкретну професійну допомогу, зокрема в найбільш складних складових МЕР та проєктів: збиранні та верифікуванні енергетичних даних, формуванні енергетичних балансів, прогнозуванні, оцінюванні потенціалу енергоефективності та ВДЕ, моделюванні

сценаріїв, визначенні й порівнянні технічних альтернатив, розрахунку потреби в інвестиціях;

2) інтегрувати стратегічне планування в частині енергетичного планування в систему управління публічними інвестиціями – доцільним є розширення функцій надмуніципальної експертної підтримки від допомоги в розробленні МЕП до супроводу трансформації визначених ним цілей і заходів у публічні інвестиційні проекти та програми. Така підтримка має охоплювати формування інвестиційних концепцій, оцінювання альтернативних технічних рішень, попереднє визначення вартості та очікуваних результатів, агрегування взаємопов'язаних заходів і проєктів (що є важливим аспектом саме управління портфелями проєктів), визначення потенційних джерел фінансування та підготовки проєктів для внесення у портфель публічних інвестицій;

3) забезпечити системне залучення міжнародної технічної та грантової допомоги для підготовки зелених інвестиційних проєктів – в умовах суттєвих бюджетних обмежень, спричинених війною, створення окремого механізму фінансування підготовки таких проєктів завдяки внутрішнім публічним ресурсам є ускладненим. Водночас якісна передінвестиційна підготовка потребує значних витрат на техніко-економічне обґрунтування, енергоаудити, оцінювання альтернативних технічних рішень, проведення необхідних досліджень, фінансове структурування та підготовку документації. Тому доцільним є налагодження на державному рівні системної взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями та донорами щодо спрямування частини технічної і грантової допомоги саме на підготовку визначених у МЕП інвестиційних проєктів до фінансування та реалізації (схожий «точковий» механізм діє в контексті підтримки справедливої трансформації вугільних територій України). Європейський досвід показує доцільність відокремлення фінансування передінвестиційної підготовки від фінансування власне капітальних видатків. Залучення такої підтримки є доцільним не у вигляді сукупності окремих грантових конкурсів, а шляхом інтеграції в систему управління публічними інвестиціями: основою для отримання допомоги мають бути інвестиційні потреби, визначені МЕП та іншими документами стратегічного планування і трансформовані у відповідні напрями публічного інвестування та проєктні портфелі;

4) розвиток механізмів спільної підготовки та агрегування інвестиційних проєктів територіальних громад. Для невеликих територіальних громад окремі інвестиційні проекти часто мають відносно невеликий масштаб, тоді як якісна підготовка їх потребує залучення спеціалізованої технічної, економічної та фінансової експертизи. За таких умов доцільно створювати можливості для спільної підготовки однотипних або функціонально пов'язаних проєктів декількох громад. Це дасть змогу розподілити витрати на технічну підготовку між декількома проєктами, уніфікувати технічні рішення та підходи до оцінювання проєктів, а також сформувати більший масштаб інвестиційної пропозиції, що розширює

можливості залучення фінансування міжнародних фінансових організацій та донорських програм. Особливо доцільним такий підхід є для типових інвестицій у термомодернізацію комунальних будівель, модернізацію систем теплопостачання, установлення об'єктів відновлюваної енергетики та інших заходів, які одночасно передбачені МЕП декількох громад;

5) розвиток управлінської спроможності органів місцевого самоврядування до роботи із зовнішньою спеціалізованою експертизою – перенесення частини складних аналітичних і технічних функцій на надмуніципальний рівень або виконання їх із залученням експертів не зменшує ролі працівників органів місцевого самоврядування, а змінює вимоги до їхніх компетентностей. У цьому контексті органи місцевого самоврядування повинні бути спроможними визначити проблему та очікуваний результат, сформувати завдання для залучених експертів, надати й оцінити необхідні вихідні дані, критично оцінити запропоновані рішення та використати отримані результати для прийняття стратегічних та інвестиційних рішень. Відповідно, програми професійного навчання працівників органів місцевого самоврядування доцільно орієнтувати не лише на засвоєння процедур розроблення МЕП, але й на формування компетентностей, необхідних для управління всім циклом планування та управління проєктами.

На нашу думку, підвищення спроможності територіальних громад до реалізації зеленого переходу доцільно пов'язувати не з потребою сформувати повний набір спеціалізованих компетентностей у кожному органі місцевого самоврядування, а зі створенням багаторівневої системи забезпечення їх: власна управлінська спроможність громади → постійний доступ до надмуніципальної спеціалізованої експертизи → підтримка трансформації положень МЕП у портфель публічних інвестицій → фінансування професійної підготовки конкретних інвестиційних проєктів. Така модель дала б змогу одночасно підвищити якість місцевого енергетичного планування та забезпечити практичну інтеграцію його результатів у нову систему управління публічними інвестиціями.

Недостатня узгодженість МЕП із системою стратегічного планування розвитку територіальної громади та відсутність механізму трансформації результатів місцевого енергетичного планування в пріоритети планування публічних інвестицій та в процес підготовки та оцінювання публічних інвестиційних проєктів. Проблема пов'язана з недостатньою інтеграцією МЕП у систему стратегічного планування розвитку територіальної громади та управління публічними інвестиціями. Водночас чинне нормативне поле вже формує підґрунтя для забезпечення такого взаємозв'язку, зокрема після схвалення у 2025 р. Концепції національної системи стратегічного планування [20], якою передбачено формування цілісної ієрархічної системи документів стратегічного планування, забезпечення їхньої узгодженості та взаємодоповнюваності, а також посилення зв'язку

стратегічного, бюджетного та інвестиційного планування. Концепцією фактично закладено основу для переходу від функціонування сукупності окремих стратегічних документів до створення системи взаємопов'язаних документів, в якій цілі та завдання різних рівнів і сфер мають бути узгоджені між собою та надалі трансформуватися у відповідні інвестиційні рішення.

Окремі елементи такого взаємозв'язку вже передбачені і в методології місцевого енергетичного планування [15]. Розроблення МЕП здійснюється з огляду на документи стратегічного планування різних рівнів, зокрема стратегії розвитку територіальної громади, а його структура передбачає визначення взаємозв'язку з іншими програмними документами. Але такий зв'язок значною мірою вибудований у напрямі від стратегії розвитку громади до МЕП: положення першої враховуються під час розроблення останнього. Натомість зворотний зв'язок визначено недостатньо чітко. Це важливо, адже МЕП передбачає значно глибшу деталізацію у відповідній сфері. Тому під час його розроблення можуть бути виявлені потреби, обмеження або напрями інвестування, які на момент розроблення стратегії розвитку громади не були ідентифіковані або не отримали належного відображення в цілях, завданнях та індикаторах. Проблема полягає у відсутності чітко визначеного механізму взаємної трансформації їхніх положень: як більш деталізовані цілі, індикатори та інвестиційні потреби, визначені МЕП, мають ураховуватися під час актуалізації стратегії розвитку громади та плану заходів з її реалізації та як зміна стратегічних пріоритетів розвитку території повинна відображатися в наступному циклі місцевого енергетичного планування.

Крім того, питання узгодженості актуалізується через різні строки та цикли розроблення документів стратегічного планування. МЕП, стратегія розвитку громади, план заходів з її реалізації та документи середньострокового інвестиційного планування можуть розроблятися і переглядатися в різні періоди, а отже, ґрунтуватися на різній інформаційній базі та відображати різний стан розвитку території. Важливо зауважити, що різні планові горизонти не обов'язково мають розглядатися виключно як недолік системи. За умови визначення механізму їхньої синхронізації вони можуть забезпечувати її регулярне уточнення: результати нового або оновленого МЕП можуть використовуватися в наступний період формування стратегії розвитку та плану заходів, тоді як зміна стратегічних пріоритетів громади – враховуватися на етапі розроблення МЕП. Тому доцільним є визначення точок їхньої взаємної синхронізації, за яких розроблення або оновлення одного документа передбачає перевірку актуальності пов'язаних з ним цілей, показників і заходів інших документів.

Важливим є також забезпечення подальшого переходу від місцевого енергетичного планування до планування публічних інвестицій. За своїм змістом МЕП уже формує значну частину інформаційно-аналітичної основи, необхідної для прийняття інвестиційних рішень: визначає пріоритетні сектори енергетичного планування, кількісні цілі, заходи та

проекти, потребу в інвестиціях, потенційні джерела фінансування та очікувані результати. Водночас система управління публічними інвестиціями передбачає іншу послідовність трансформації стратегічних цілей у конкретні інвестиції: цілі і завдання документів стратегічного планування → напрями публічного інвестування середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій → галузеві та єдиний проектні портфелі → підготовка, оцінювання, відбір і реалізація окремих проектів. Відповідно, недостатньо визначеним залишається механізм, за яким сформовані в МЕП секторальні цілі, показники та інвестиційні потреби мають переходити в напрями та цільові показники в середньострокових планах пріоритетних публічних інвестицій, впливати на формування та пріоритетизацію проектів у проектному портфелі, а надалі – на постановку проблеми, визначення очікуваного результату та вибір альтернативних технічних рішень у межах конкретного публічного інвестиційного проекту.

Особливого значення вирішення цієї проблеми набуває через запровадження в системі управління публічними інвестиціями наскрізних стратегічних цілей публічного інвестування. Цей підхід уже набув системного характеру, а енергоефективність і реагування на зміну клімату визначені як наскрізні стратегічні цілі публічних інвестицій у двох послідовних планових циклах – 2026-2028 рр. та 2027-2029 р. Отже, ідеться не про формування окремої групи зелених проектів, а про необхідність урахування відповідних цілей під час прийняття інвестиційних рішень у різних секторах за більшістю проектів.

Це, на нашу думку, суттєво підвищує значення якісного місцевого енергетичного планування для системи управління публічними інвестиціями. Наскрізність енергоефективності та реагування на зміну клімату передбачає, що відповідні параметри мають ураховуватися не лише під час підготовки проектів безпосередньо у сфері енергетики, а й під час інвестування в заклади освіти та охорони здоров'я, житлово-комунальну інфраструктуру, водопостачання, транспорт та інші сфери. Утім, щоб наскрізна ціль не залишалася загальною вимогою, яка формально перевіряється на рівні окремого проекту, громада повинна мати кількісно обґрунтоване розуміння вихідного стану, цільових параметрів і секторально диференційованих потреб. Саме таку інформаційну основу здатен забезпечити якісно розроблений МЕП.

Отже, недостатня узгодженість МЕП із системою стратегічного планування та недостатня інтеграція його результатів у систему управління публічними інвестиціями є двома послідовними проявами однієї проблеми. У першому випадку йдеться про забезпечення взаємного зв'язку між загальними цілями розвитку громади та значно детальнішими секторальними цілями, індикаторами й заходами МЕП; у другому – про трансформацію визначених МЕП цілей та інвестиційних потреб у напрями публічного інвестування, структуру проектного портфеля та параметри проектів. Відтак розвиток системи нормативно-методичного забезпечення

місцевого стратегічного та інвестиційного планування доцільно спрямувати на формування наскрізного механізму інтеграції МЕП у систему стратегічного планування та управління публічними інвестиціями. Для цього на рівні профільних центральних органів виконавчої влади доцільно забезпечити такі зміни:

1) закріпити механізм взаємного узгодження МЕП зі стратегією розвитку територіальної громади та планом заходів з її реалізації. Відповідні методичні документи мають визначати не лише необхідність урахування чинної стратегії на етапі розроблення МЕП, що вже передбачено нормативно, а й зворотний зв'язок: результати розроблення або оновлення МЕП, які свідчать про появу нових або зміну наявних енергетичних і кліматичних потреб, цільових показників і необхідних заходів, мають бути враховані на етапі наступного оновлення стратегії розвитку громади та плану заходів з її реалізації;

2) нормативно та методично визначити порядок використання результатів МЕП під час формування середньострокових планів пріоритетних публічних інвестицій та проєктних портфелів територіальної громади. Пріоритетні сектори, кількісні цілі, інвестиційні потреби та очікувані результати, визначені МЕП, доцільно використовувати як інформаційно-аналітичну основу для визначення відповідних напрямів публічного інвестування та їхніх цільових показників у середньострокових планах. На наступному етапі має бути забезпечена простежуваність цього зв'язку під час формування та пріоритетизації галузевих і єдиного проєктних портфелів, щоб сукупність відібраних проєктів оцінювалася не лише за відповідністю окремих проєктів установленим вимогам, а й за сукупним внеском їх у досягнення визначених для території енергетичних і кліматичних цілей;

3) конкретизувати механізм реалізації наскрізних стратегічних цілей енергоефективності та реагування на зміну клімату на рівні територіальних громад. Тут доцільно методично визначити, як вони мають бути конкретизовані на рівні окремої території та враховуватися під час підготовки й оцінювання проєктів різних секторів. МЕП у цьому контексті доцільно визначити одним з основних джерел кількісних параметрів для такої конкретизації: базового стану, цільових значень, секторальних потреб та очікуваних результатів. Відповідні параметри мають використовуватися вже на початкових етапах підготовки публічного інвестиційного проєкту – для визначення проблеми, очікуваного результату та формування альтернативних способів його досягнення, а не лише на етапі перевірки готового проєктного рішення на відповідність екологічним вимогам.

Отже, завдання центрального рівня полягає не у формуванні додаткового паралельного контуру зеленого інвестиційного планування, а в методичному поєднанні наявних елементів у наскрізний цикл «стратегія розвитку громади ↔ МЕП → середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій → проєктний портфель → публічний інвестиційний проєкт», у межах якого цілі та показники МЕП послідовно трансформуються в

інвестиційні пріоритети й конкретні проєктні рішення, а результати реалізації їх ураховуються в наступному циклі стратегічного та енергетичного планування.

Висновки. Як висновок, інтеграція цілей зеленого переходу в систему управління публічними інвестиціями потребує одночасного вирішення двох взаємопов'язаних завдань: забезпечення спроможності територіальних громад до якісного енергетичного планування та формування системного зв'язку між його результатами, стратегічними цілями розвитку та публічними інвестиціями. Ідеться не про концентрацію всього комплексу спеціалізованих компетентностей у кожній громаді, а про поєднання управлінської спроможності органів місцевого самоврядування з доступом до надмуніципальної експертизи та підтримки підготовки інвестицій. Нормативно-методичне поєднання стратегії розвитку, МЕП, середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій, проєктних портфелів та окремих проєктів дасть змогу трансформувати визначені на рівні території цілі енергоефективності та кліматичної стійкості в конкретні інвестиційні рішення та забезпечити реалізацію їх не через окремі зелені проєкти, а наскрізно у системі публічного інвестування.

Список використаних джерел

1. Лещух І. В., Патицька Х. О., Башинська Ю. І., Нестор О. Ю., Сороковий Д. О. *Виклики та пріоритети управління економікою територіальних громад Західного макрорегіону України на засадах «зеленого» переходу*: наук.-аналіт. доп. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2025. 84 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20250036.pdf>
2. Rodriguez-Pose A., Bartalucci F. *The green transition and its potential territorial discontents*. Cambridge Journal of Regions, Economy and Society. 2024. Vol. 17(2). Pp. 339-358. DOI: <https://doi.org/10.1093/cjres/rsad039>
3. *How our Coordinators and Supporters are helping Covenant Signatories succeed*. European Commission. 17.09.2025. URL: https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/news/how-our-coordinators-and-supporters-are-helping-covenant-signatories-succeed?utm_source
4. *Learning Handbook on Energy Agencies*. Horizon 2020. 2024. URL: https://www.h2020prospect.eu/sites/default/files/learning_handbooks/11_Learning_Handbook_EnergyAgencies.pdf
5. *State of the Energy Union: getting prepared for a smooth implementation of energy transition in line with Fit for 55 targets* (Opinion 52024IR4588). European Committee of the Regions. 2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52024IR4588>
6. *The state of local infrastructure investment in Europe: EIB Municipalities Survey 2024-2025*. European Investment Bank, 2025. URL: https://www.eib.org/attachments/lucalli/20250028_080425_municipalities_survey_en.pdf

7. Daniell K. A., Kay A. *Multi-level governance: An introduction*. Multi-level Governance: Conceptual Challenges and Case Studies from Australia. Canberra: ANU Press, 2017. Pp. 3-32. DOI: <https://doi.org/10.22459/MG.11.2017.01>
8. Marks G. *Structural policy and multilevel governance in the EC. The State of the European Community. Vol. 2. The Maastricht Debates and Beyond*. Harlow: Longman, 1993. Pp. 391-410. URL: <https://garymarks.web.unc.edu/wp-content/uploads/sites/13018/2016/09/marks-Structural-Policy-and-Multilevel-Governance.pdf>
9. Melica G., Bertoldi P., Kona A., Iancu A., Rivas S., Zancanella P. *Multilevel governance of sustainable energy policies: The role of regions and provinces to support the participation of small local authorities in the Covenant of Mayors*. Sustainable Cities and Society. 2018. Vol. 39. Pp. 729-739. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.scs.2018.01.013>
10. Storonyanska I., Patytska, K. *The new architecture of medium-term public investment planning in territorial communities of Ukraine*. RFI Scientific Papers, 2026, 2, 166-177. DOI: <https://doi.org/10.33763/npndfi2026.02.166>
11. Gonguet F., Wendling C., Aydin O., Battersby B. *Climate-Sensitive Management of Public Finances – «Green PFM»*. IMF Staff Climate Notes. 2021. No. 002. DOI: <https://doi.org/10.5089/9781513583044.066>
12. Schwartz G. *Strengthening Green Public Investment Management*. IMF PFM Blog. 15.05.2023. URL: <https://blog-pfm.imf.org/en/pfmblog/2023/05/strengthening-green-public-investment-management>
13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад: наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 р. № 265. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0265914-22#Text>
14. Про енергетичну ефективність: Закон України від 21.10.2021 р. № 1818-IX. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text>
15. Про затвердження Методики розроблення місцевих енергетичних планів: наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 21.12.2023 р. № 1163. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0245-24#Text>
16. *Covenant of Mayors – Europe FAQs*. EU Covenant of Mayors. URL: https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/FAQs?utm_source
17. *Covenant Supporters Implementation Report 2024*. EU Covenant of Mayors, 2025. URL: https://eu-mayors.ec.europa.eu/sites/default/files/2025-06/Covenant_Supporters%20Implementation%20Report%202025.pdf
18. *Advisory services and capacity building*. European Commission-Energy. 2026. URL: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/advisory-services-and-capacity-building_en
19. *Commission Recommendation (EU) 2026/536 of 10 March 2026 with practical guidance on one-stop shops services for energy efficiency and the energy performance of buildings (C/2026/1523)*. European Commission. 2026. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj/eng>
20. Про схвалення Концепції національної системи стратегічного планування, розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.08.2025 р. № 853-р. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/853-2025-%D1%80#n9>

References

1. Leshchukh, I. V., Patytska, Kh. O., Bashynska, Yu. I., Nestor, O. Yu., & Sorokovyi, D. O. (2025). *Vyklyky ta priorytety upravlinnya ekonomikoyu terytorial'nykh hromad Zakhidnoho makrorehionu Ukrainy na zasadakh «zelenoho» perekhodu* [Challenges and priorities of economic management of territorial communities in the Western Macroregion of Ukraine based on the principles of the «green» transition]. Lviv: Dolishnyi Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. (Series «Problems of regional development»). <http://ird.gov.ua/irdp/p20250036.pdf> [in Ukrainian].
2. Rodríguez-Pose, A., & Bartalucci, F. (2024). *The green transition and its potential territorial discontents*. Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, 17(2), 339-358. <https://doi.org/10.1093/cjres/rsad039>
3. European Commission. (2025, Sep 17). *How our Coordinators and Supporters are helping Covenant Signatories succeed*. https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/news/how-our-coordinators-and-supporters-are-helping-covenant-signatories-succeed?utm_source
4. Horizon 2020. (2024). *Learning handbook on energy agencies*. https://www.h2020prospect.eu/sites/default/files/learning_handbooks/11_Learning_Handbook_EnergyAgencies.pdf
5. European Committee of the Regions. (2024). *State of the Energy Union: getting prepared for a smooth implementation of energy transition in line with Fit for 55 targets* (Opinion 52024IR4588). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52024IR4588>
6. European Investment Bank. (2025). *The state of local infrastructure investment in Europe (EIB Municipalities Survey 2024-2025)*. https://www.eib.org/attachments/lucalli/20250028_08042_5_municipalities_survey_en.pdf
7. Daniell, K. A., & Kay, A. (2017). *Multi-level governance: An introduction*. In Multi-level governance: Conceptual challenges and case studies from Australia (pp. 3-32). Canberra: ANU Press. <https://doi.org/10.22459/MG.11.2017.01>
8. Marks, G. (1993). *Structural policy and multilevel governance in the EC*. In The state of the European Community: Vol. 2. The Maastricht debates and beyond (pp. 391-410). Harlow: Longman. <https://garymarks.web.unc.edu/wp-content/uploads/sites/13018/2016/09/marks-Structural-Policy-and-Multilevel-Governance.pdf>

9. Melica, G., Bertoldi, P., Kona, A., Iancu, A., Rivas, S., & Zancanella, P. (2018). *Multilevel governance of sustainable energy policies: The role of regions and provinces to support the participation of small local authorities in the Covenant of Mayors*. *Sustainable Cities and Society*, 39, 729-739. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2018.01.013>
10. Storonyanska, I., & Patytska, K. (2026). *The new architecture of medium-term public investment planning in territorial communities of Ukraine*. *RFI Scientific Papers*, 2, 166-177. <https://doi.org/10.33763/npndfi2026.02.166>
11. Gonguet, F., Wendling, C., Aydin, O., & Battersby, B. (2021). *Climate-sensitive management of public finances – «Green PFM»*. IMF Staff Climate Notes, 002. <https://doi.org/10.5089/9781513583044.066>
12. Schwartz, G. (2023, May 15). *Strengthening green public investment management*. IMF Public Financial Management Blog.
13. Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine. (2022, Dec 21). *Pro zatverdzhennya Metodychnykh rekomendatsiy shchodo poryadku rozroblennya, zatverdzhennya, realizatsiyi, provedennya monitorynhu ta otsynyuvannya realizatsiyi stratehiyi rozvytku terytorial'nykh hromad* [On approval of methodological recommendations on the procedure for development, approval, implementation, monitoring and evaluation of the implementation of territorial community development strategies] (Order No 265). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text> [in Ukrainian].
14. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021, Oct 21). *Pro enerhetychnu efektyvnist'* [On energy efficiency] (Law of Ukraine No 1818-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text> [in Ukrainian].
15. Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine. (2023, Dec 21). *Pro zatverdzhennya Metodyky rozroblennya mistsevykh enerhetychnykh planiv* [On approval of the methodology for the development of local energy plans] (Order No 1163). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0245-24#Text> [in Ukrainian].
16. EU Covenant of Mayors. (n.d.). *Covenant of Mayors – Europe FAQs*. https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/FAQs?utm_source
17. EU Covenant of Mayors. (2025). *Covenant Supporters Implementation Report 2024*. https://eu-mayors.ec.europa.eu/sites/default/files/2025-06/Covenant_Supporters%20Implementation%20Report%202025.pdf
18. European Commission-Energy. (2026). *Advisory services and capacity building*. https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/advisory-services-and-capacity-building_en
19. European Commission. (2026). *Commission Recommendation (EU) 2026/536 of 10 March 2026 with practical guidance on one-stop shops services for energy efficiency and the energy performance of buildings* (C/2026/1523). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj/eng>
20. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025, Aug 13). *Pro skhvalennya Kontseptsiyi natsional'noyi systemy stratehichnoho planuvannya* [On approval of the Concept of the national strategic planning system] (Order No. 853-r). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/853-2025-%D1%80#n9> [in Ukrainian].

Дослідження проведено в межах проекту «Повоєнне відновлення економіки територіальних громад Західного макрорегіону на засадах «зеленого» переходу» (№ ІІ-02-25), що виконується за результатами конкурсу на здобуття грантів НАН України дослідницьким лабораторіям / групам молодих вчених НАН України на 2025-2026 рр.

Надійшло 01.09.2026 р.
Прийнято до друку 09.09.2026 р.
Опубліковано 30.09.2026 р.